



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 579/2023-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov 1/ [REDACTED], [REDACTED], t. č. [REDACTED], [REDACTED], a 2/ [REDACTED], [REDACTED], t. č. [REDACTED], [REDACTED], obaja zastúpení advokátom JUDr. Jurajom Gavalcom, Piešťanská 3, Trnava, proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5To/4/2023 z 13. apríla 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu bola 23. augusta 2023 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľov vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 8 ods. 2 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a podľa čl. 6 ods. 1 a 3 Dohovoru o ochrane ľudských práva a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovatelia tiež namietajú porušenie čl. 1 ods. 1, čl. 13 ods. 4 a čl. 20 ods. 4 ústavy. Navrhujú napadnuté rozhodnutie zrušiť vo vzťahu k nim vo výroku o treste a vec vrátiť na ďalšie konanie.

2. Rozsudkom Špecializovaného trestného súdu (ďalej len „ŠTS“) č. k. 6T/17/2021 z 25. novembra 2022 bol sťažovateľ 1 odsúdený pre obzvlášť závažný zločin nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c) a d), ods. 2 písm. a) a c) a ods. 3 písm. c) s poukazom na § 138 písm. b) Trestného zákona účinného do 30. apríla 2022 (ďalej len „TZ“) na spoločný trest odňatia slobody vo výmere dvanásť rokov v ústave na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia. Sťažovateľovi 1 bol zároveň uložený trest prepadnutia majetku a bol mu uložený ochranný dohľad

vo výmere troch rokov. Počas trvania ochranného dohľadu mu bolo uložené obmedzenie a povinnosti spočívajúce v zákaze používania omamných a psychotropných látok a narábania s nimi.

3. Rovnakým rozsudkom ŠTS bol odsúdený sťažovateľ 2 pre pokračovací obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c) a d), ods. 2 písm. c) a ods. 3 písm. c) s poukazom na § 138 písm. b) a j) TZ na spoločný trest odňatia slobody vo výmere jedenásť rokov v ústave na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia. Sťažovateľovi bol rovnako uložený trest prepadnutia majetku a ochranný dohľad vo výmere dvoch rokov a šesť mesiacov.

4. O odvolaní sťažovateľov rozhodol najvyšší súd napadnutým rozsudkom tak, že:

- vo vzťahu k sťažovateľovi 1 zrušil napadnuté rozhodnutie ŠTS vo výroku o treste, spôsobe jeho výkonu a ochrannom opatrení a sťažovateľa 1 odsúdil na spoločný trest odňatia slobody vo výmere desať rokov v ústave na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia, uložil mu trest prepadnutia majetku a ochranný dohľad vo výmere troch rokov s povinnosťami a obmedzeniami spočívajúcimi v zákaze požívania omamných a psychotropných látok a narábania s nimi;
- vo vzťahu k sťažovateľovi 2 zrušil napadnuté rozhodnutie ŠTS vo výroku o treste, spôsobe jeho výkonu a ochrannom opatrení, pričom sťažovateľa 2 odsúdil na spoločný trest odňatia slobody vo výmere desať rokov v ústave na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia, uložil mu trest prepadnutia majetku a ochranný dohľad vo výmere dvoch rokov a šesť mesiacov.

5. Sťažovatelia uvádzajú, že podanú ústavnú sťažnosť podávajú v súvislosti s uloženým trestom prepadnutia majetku.

II.

Argumentácia sťažovateľov

6. Sťažovatelia poukazujú na to, že uložený trest prepadnutia majetku je podľa ich názoru vzhľadom na okolnosti prípadu zjavne neprimeraný. Sťažovateľ 1 mal spáchaním trestného činu získať majetkový prospech vo výške 75 000 eur (za 12 rokov, pozn.) a sťažovateľ 2 majetkový prospech vo výške 82 500 eur (za 5 rokov, pozn.), čo podľa nich nie je dostatočným primeraným dôvodom na uloženie trestu prepadnutia celého ich doteraz nadobudnutého majetku, a to aj s ohľadom na § 34 ods. 3 TZ, podľa ktorého má trest postihovať iba páchatel'a, a to tak, aby bol zabezpečený čo najmenší vplyv na jeho rodinu a jemu blízke osoby.

7. Uvádzajú, že trest nesmie byť ukladaný mechanicky, bez zváženia všetkých okolností konkrétneho prípadu a pomerov páchatel'a. Sú si vedomí toho, že § 58 ods. 3 TZ ukladá súdu povinnosť uložiť trest prepadnutia majetku vždy pri právnej kvalifikácii skutku podľa § 172 ods. 3 TZ, avšak takáto právna úprava podľa ich názoru svojimi dôsledkami vybočuje z medzí ňou sledovaného účelu, keďže dopadá aj na prípady, v ktorých racionálna väzba medzi cieľom a zvoleným normatívnym prostriedkom zjavne absentuje. Princípu proporcionality podľa nich bude zodpovedať len taká právna úprava, ktorá umožní súdu, aby so zreteľom na individuálne zvláštnosti

konkrétneho trestného činu, osobné vlastnosti a pomery páchatel'a mu uložil len taký trest (pokiaľ ide o jeho druh a výmeru), ktorý bude na dosiahnutie jeho účelu nevyhnutný.

8. Argumentujú nálezom Ústavného súdu Českej republiky č. k. PL. ÚS 22/13, podľa ktorého moderné princípy právneho štátu vychádzajú prísne z materiálneho poňatia právneho štátu a pripúšťajú, že súd nie je absolútne viazaný doslovným znením zákonného ustanovenia, ale sa od neho môže a musí odchýliť v prípade, keď to vyžaduje zo závažných dôvodov účel zákona, história jeho vzniku, systematická súvislosť či niektorý z princípov, ktoré majú svoj základ v ústavne konformnom právnom poriadku ako významovom celku.

9. Sťažovatelia sa domnievajú, že súd nebol v danej veci viazaný § 58 ods. 3 TZ a mohol a mal rozhodnúť aj inak na základe vlastného vyhodnotenia konkrétneho prípadu. Trest prepadnutia majetku bol uložený obom sťažovateľom mechanicky len z dôvodu, že uloženie takého trestu predpokladá zákon pri právnej kvalifikácii skutku sťažovateľov.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

10. Z obsahu podanej ústavnej sťažnosti je zrejmé, že jediné, čo sťažovatelia najvyššiemu súdu vytýkajú vo vzťahu k uloženému trestu prepadnutia majetku, je to, že najvyšší súd rešpektoval (v tom čase platný a účinný) zákon a takýto trest (ako obligatórny) uložil napriek tomu, že mohol mať pochybnosti o tom, či je takáto zákonná právna úprava v súlade s ústavou. Ďalšia argumentácia je len argumentáciou k prípadnému súladu § 58 ods. 3 TZ s ústavou, listinou a dohovorom, pričom je na mieste pripomenúť, že návrh na začatie konania pred ústavným súdom vo veci súladu právnych predpisov sú oprávnené podať len v ústave vymedzené osoby, medzi ktoré sťažovatelia nepatria.

11. V čase vydania tohto uznesenia je už zároveň zrejmé, že takýto návrh by ani nebol potrebný, a to s ohľadom na to, že ústavný súd medzičasom rozhodol o návrhu skupiny poslancov na vyslovenie nesúlady sťažovateľmi namietaného § 58 ods. 3 TZ s ústavou, Dodatkovým protokolom k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a Chartou základných práv Európskej únie a nálezom č. k. PL. ÚS 1/2021 z 27. septembra 2023 vyslovil nesúlad § 58 ods. 2 a 3 TZ s čl. 1 ods. 1, čl. 13 ods. 4, čl. 16 ods. 2 a čl. 20 ods. 1 ústavy.

12. Napriek uvedenému nálezu je však ústavný súd toho názoru, že sťažnosti sťažovateľov nemožno vyhovieť a je ju potrebné odmietnuť. Zo strany najvyššieho súdu totiž nedošlo k žiadnemu pochybeniu, pretože v čase vydania napadnutého rozsudku ešte nález ústavného súdu nebol vydaný, a preto bolo povinnosťou najvyššieho súdu rešpektovať zákon a trest prepadnutia majetku obligatórne uložiť. Navyše ústavný súd poukazuje aj na časť odôvodnenia napadnutého rozsudku, kde najvyšší súd zdôraznil, že „... v prípade obžalovaných [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] ide o osoby, ktoré opakovane páchali drogovú trestnú činnosť niekoľko rokov tak povediac na remeselnom základe, ktorá týmto predstavovala zdroj ich obživy a zároveň bola prostriedkom uhradzovania ich životných potrieb a nákladov, a to bez existencie ich akéhokoľvek ďalšieho iného legálneho zdroja“.

13. Ako *obiter dictum* ústavný súd poukazuje na § 93 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

(ďalej len „zákon o ústavnom súde“), podľa ktorého ak súd v trestnom konaní vydal rozsudok na základe právneho predpisu, jeho časti alebo niektorého jeho ustanovenia, ktorý neskôr stratil účinnosť podľa čl. 125 ods. 3 ústavy, a tento rozsudok nadobudol právoplatnosť, ale nebol vykonaný, strata účinnosti takého právneho predpisu, jeho časti alebo niektorého ustanovenia je dôvodom na obnovu konania podľa Trestného poriadku, ak ústavný súd nerozhodne inak.

14. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľov s ohľadom na už uvedené skutočnosti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

15. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľov v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. novembra 2023

Robert Šorl
predseda senátu